

kákért rajongott; állandóan volt egy-két macskája, amelyeket dédelgetett és amelyekkel együtt aludt. Jaj volt annak, ha valaki a macskájáról lenézőleg nyilatkozott, ezért soha sem tudott az illetőnek megbocsájtani. Sőt! Régen is, amikor a Népszínházban játszott, Cáró macskáját mindig magával vitte — valósággal megkövetelte, vagy kierőszakolta, ha valaki az öltözőjébe belépett, — hogy a macskáját dicsérje meg. Egyszer elmondotta, hogy valami szomorú darabban — a darab címét már elfelejtettem — egy öreg grófnőt játszott. Klárné komika volt, de az akire ez a főszerep ki volt osztva, premier előtt hirtelen megbetegedett. Ő vállalta a szerepet és oly nagy sikere volt, hogy a szerep mindvégig, míg a darab ment, a kezében maradt. De ragaszkodott is a szerepéhez. Rendkívül büszke volt rá, hogy hivatásos komika létére meg tudta siratni az embereket. A férfi partnere Vidor Pál, a Népszínház későbbi tragikus végű igazgatója volt. A fő- és felvonást záró jelenetben csak ketten maradtak a színpadon: Vidor Pál és Klárné. A darabnak ezt a jelenetét oly drámai erővel játszották meg mindannyiszor, hogy mikor a darab menete szerint zokogást mímelve a jelenet végén egymás nyakába borultak, — lent a nézőtérben a közönség félhangon zokogott, majd percekig keresztül zúgott a taps... Ezalatt a színpadon fent mi történt? Minden este Vidor Pál az akkori legujabb keletű vicceket mesélte el az összeborulás alatt és Klárnának a legnagyobb megerősítésére került, hogy el ne nevesse magát, olyan jól súgta el a vicceket Vidor. Csak úgy befelé kuncogott Klárné, a szerepből soha ki nem esett. Igaz, hogy a felvonás végéhez már csak a taps utáni 3—4 mondat volt hátra. És azt is Vidornak kellett elmondani. Egy este a nagy jelenet után és a közönség tombolása alatt Vidor Pál viccelődés helyett komoly arccal odasúgta: Szegény Cáró! Szegény cica! Ez a bitang Karcsi (a világsító) mert megkarmolta, agyonütötte. Klárné, se szó, se beszéd, Vidor öleléséből kibontakozik és megindul kifelé. Vidor már csak úgy utána kiáltja a felvonást záró szavakat. Mire a függöny legördült, Klárné a folyosón van. Éppen kapóra szembe jön vele Karcsi — nagy asztali petróleumlámpát hoz a harmadik

felvonáshoz. Klárné szót se szól, hanem irtózatossággal erővel pofon nyalja Karcsit. A lámpa csörömpölve zuhan a földre. Klárné zokogva fut be az öltözőjébe és a díványra veti magát. Szerencse, hogy egy valami volt közbe, a dívány közepe és a bal karfája között, másképp agyonnyomta volna a békésen szenderegő, összekuporodott, domboló Cárót! A következő előadásokon nem volt hajlandó semmiképp sem Vidor nyakába borulni, csak szemtől-szemben állt. Először a lámpa összetörte felett búsult, másodsor, ami még jobban fáj, roppant takarékos lévén, sírt a lelke azért a négy ezüst forintokért, amelyeket fájdalomdíjnak kellett Karcsinak adnia, — hogy ne panaszojja be. A legérdekesebb nem is a pofon, hanem a sajtó csattanója a dolognak: — a következő előadás után az egyik lap azt írta: »Végre belátták a rendezők és szereplők, hogy mennyivel hatásosabb a darab főjelenete, úgy, ahogy most játszák.« (Iloszky János.)

Emlékező - tehetség. A színésznek egyik legfőbb kincse a tökéletesen kiképzett emlékező erő; tehát arra kell törekednie, hogy a jó emlékező tehetség előnyeit mind megszerezze. Magára a gyakorlatra nézve ajánlható, hogy a színész értelmileg és ne gépiesen eszközölje azt, mert a sorba állított gondolatok (mondatok) közötti összefüggés, azok egymáshoz való viszonya, beosztása, egész tartalma, könnyebben állítja elő emlékezetünkben az egyes mondatokat, mint megfordítva. Ha a szerep szavai már emlékünkből vannak vésvé, úgyis elkövetkezik a sokszor ismétlés művelete, hogy a szerep mikénti beosztását határozhatjuk meg. Tanuljon tehát a színész halkán, magában gondolkozva, lelkét egészen tárgyára függesztve és csak azután gyakorolja a különböző érzelmek és szenvedélyek kifejezéseit, midőn szerepe szavaival már tökéletesen tisztában van. Legjobb tanulni az éji csöndben, bezárt szobában, vagy reggel, rögtön felébredés után, de csak azt az időt kell tanulásra fordítani, ami az álomra szükséges időből fennmaradt; nem pedig abból valamit elvonni. A ligetek, erdők, szabad ég s a vidék szépsége, inkább élvezetre hívók, mint komoly és mély lelki foglalkozásra buzdítók. Tanuljon a színész folytonosan; ne várja tétlenül, hogy új sze-